

به نام خداوند بخشنده مهربان

استفاده از برگ کُنار و چربی در تغذیه بزهای شیرده در فصل گرما

نویسندگان

محمود دشتی زاده

حسین خاج

امیرارسلان کمالی

عبدالمهدی کبیری فرد

چکیده

یکی از اساسی‌ترین احتیاجات بشر، غذا است که معمولاً آن را به روش‌های مختلفی تهیه نموده است. منابع تغذیه انسان، از گذشته تا حال و برای آینده همیشه مورد توجه بوده و خواهد بود. در بین منابع غذایی انسان، توجه به تولیدات حیوانی روز به روز در حال افزایش است. بز با توجه به میزان جمعیت و تولیدات آن و همچنین سطح تولید جهانی شیر و گوشت آن نقش بسزایی در تأمین مواد غذایی انسان داشته و پرورش این حیوان ارزش اقتصادی زیادی دارد. از نظر اکولوژی، بین حیوانات اهلی، بز بیشترین تطابق پذیری را با شرایط محیطی دارد (گال، ۱۹۸۱). جمعیت بز در جهان طبق آمار سال ۲۰۱۴ فائو ۱۰۰۶ میلیون رأس برآورد شده است که تقریباً ۱۶ درصد از جمعیت نشخوارکنندگان اهلی را تشکیل می‌دهد و از این حیث بعد از گاو و گوسفند قرار دارد. بیشترین تعداد بز که ۵۹/۵ درصد جمعیت بز دنیا را در برمی‌گیرد در آسیا قرار دارد. پس از آسیا، بیشترین آمار جمعیت بز در آفریقا با ۳۵/۵ درصد قرار دارد. جمعیت بزهای ایران نیز بیش از ۱۷/۷ میلیون رأس تخمین شده است (آمارنامه کشاورزی، ۱۳۹۸).

در بعضی مناطق جهان بخصوص اقلیم‌های نیمه‌خشک در مناطق کمتر توسعه یافته، شیر مورد نیاز جامعه بیشتر از بز تأمین می‌شود. شیر بز نسبت به شیر گاو از این جهت برتری نسبی دارد که بز در مقابل بیماری‌ها مقاوم‌تر می‌باشد، لذا امکان آلودگی شیر بز به مراتب کمتر از شیر گاو خواهد بود (ناظر عدل، ۱۳۶۲). همچنین شیر بز در خانوارهای روستای از نظر تغذیه خود افراد و نیز از نظر اقتصاد خانوارهای روستایی ارزش حیاتی دارد. انواع پنیرهای ساخته شده از شیر بز نیز ارزش اقتصادی این حیوان را افزایش داده است. از طرف دیگر بز از علوفه خشبی با کیفیت پایین، خیلی بهتر از گاو تغذیه می‌کند. همچنین بز قادر است از علوفه باقیمانده و غیر قابل مصرف گاو استفاده کند. بنابراین، تحت چنین شرایطی تولید شیر به وسیله بز ارزان‌تر از گاو تمام می‌شود.